

Sygn. akt III Ca 330/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Paweł Poręba – sprawozdawca

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2021 r. w Nowym Sączu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa C. B.

przeciwko J. P. (1) i M. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 2 lutego 2021 r., sygn. akt I C 93/20upr

- 1. umarza postępowanie apelacyjne powyżej kwoty 100 zł (sto złotych) wartości przedmiotu zaskarżenia,**
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie,**
- 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanych J. P. (1) i M. Z. kwoty po 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSO Paweł Poręba

Sygn. akt III Ca 330/21

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 15 czerwca 2021 r.

Powód C. B. domagał się zasądzenia od pozwanych M. Z. i J. P. (1) solidarnie kwoty 13159,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 września 2017 r do dnia zapłaty tytułem zwrotu części wydatków poniesionych na świadczenia pomocy społecznej dla M. K., z jednoczesnym ograniczeniem odpowiedzialności pozwanych do masy spadkowej po M. K.. Wniósł nadto o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz kosztów postępowania sądowego w kwocie 4367 zł, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł.

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że M. K. w okresie od 24 stycznia 2013 r do dnia 6 lutego 2015 r przebywała w (...) w M.. Koszty jej pobytu w placówce pokrywała G. Ł. zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Koszt utrzymania M. K. w tym okresie wyniósł 52638,35 zł. Po śmierci M. G. Ł. zażądała

od powoda zapłaty kwoty 52638,35 zł wraz z należnymi odsetkami. Powód zawarł z G. porozumienie na podstawie którego G. Ł. zrezygnowała z zapłaty odsetek pod warunkiem, że powód zapłaci należność główną w dwóch ratach w terminie do dnia 31 maja 2017 r (26319,18 zł) i do dnia 31 sierpnia 2017 r (26319,17 zł). Powód wywiązał się z zawartego porozumienia i zapłacił G. Ł. uzgodnione kwoty. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu VII Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w M. z dnia 24 kwietnia 2019 r. wydanego w sprawie w sprawie sygn..akt VII Ns 119/16 spadek po M. K. nabyła między innymi jej siostra M. P. w (...) częściach. Z kolei spadek po M. P. nabyły jej dzieci pozwani M. Z. i J. P. (1) po połowie. Pismem z dnia 29 sierpnia 2019 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. W odpowiedzi pismem z dnia 30 września 2019 r. pozwana odmówiła zapłaty, twierdząc, że jej matka nie zostawiła żadnego majątku a spadek po niej nabyła z dobrodziejstwem inwentarza, a nadto powód nie konsultował z nią zawarcia porozumienia z G. i zapłaty kosztów pobytu M. K. w domu pomocy społecznej. Powód konsultował się też telefonicznie z pozwanym J. P. (2), który odmówi zwrotu należnej powodowi kwoty.

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zdaniem pozwanych dochodzenie zwrotu opłat wnoszonych zastępczo przez G. następuje na podstawie decyzji administracyjnej o ustaleniu wysokości należności podlegających zwrotowi oraz terminach ich zwrotu na podstawie art. 104 ust. 1 i 3, w związku z art. 61 ust.1 i 3 oraz art. 96 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dopiero wydana decyzja stanowi tytuł egzekucyjny do przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego. Oznacza, że właściwą drogą wyegzekwowania należności za pobyt w domu pomocy społecznej wyłożonych tymczasowo przez gminę jest wydanie decyzji. Powód bez wiedzy i zgody pozostałych spadkobierców M. K., w szczególności matki pozwanych M. P. zmarłej dnia (...) i samych pozwanych zawarł z (...) Ł. porozumienie w dniu 30 marca 2017 r., z którego wywodzi skutki prawne tytułem regresu. Z żadnego przepisu prawa nie wynika, że organ administracji może w sposób arbitralny dokonać wyboru osoby spośród osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty, będących spadkobiercami i tylko w stosunku do niej prowadzić postępowanie. W takiej sytuacji gmina powinna prowadzić postępowanie jednocześnie w stosunku do wszystkich osób należących do tego samego kręgu osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej. Osoby te powinny być zawiadomione o wszczęciu postępowania i powinny być stronami tego postępowania, a także ich wszystkich powinna dotyczyć decyzja wydana w sprawie ustalenia obowiązku odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej. Bez wydania decyzji administracyjnej wobec spadkobierców M. K. z określeniem masy spadkowej roszczenie gminy jest co najmniej przedwczesne i niewymagalne.

Zdaniem pozwanych powód nie wykazał zatem skąd pochodzą kwoty dochodzone pozwem. Winny one zaś wynikać z treści decyzji administracyjnej. Powód nie dołączył do pozwu decyzji, w oparciu o które zostały wystawione faktury Vat opisane w § 1 porozumienia dołączonego do pozwu. Nie przedłożył również dowodu zapłaty kwot objętych (...) na rzecz (...). W ocenie pozwanych powód nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających że pozwani są spadkobiercami zmarłej M. P.. Pozwani podnieśli też zarzut przedawnienia całego dochodzonego przez powoda roszczenia.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2021 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu VII Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w M. oddalił powództwo (pkt. I) w całości, kosztami postępowania obciążył powoda (pkt. II) oraz zasądził (pkt. III i IV) od powoda na rzecz pozwanych kwoty po 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. K. w okresie od 24 stycznia 2013 r. do dnia 7 lutego 2015 r. przebyła w Domu Pomocy Społecznej w M.. Koszty jej pobytu w placówce pokrywała G. Ł. na podstawie wystawionych przez (...) faktur w łącznej kwocie 52638,35 zł. M. K. zd. (...) zmarła dnia (...) w M.. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu VII Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w M. z dnia 24 kwietnia 2019 r. wydanego w sprawie o sygn. akt VII Ns 119/16 spadek po zmarłej M. K. na podstawie ustawy nabyła między innymi siostra spadkodawczyni M. P. c. T. i M. w (...) częściach.

W dniu 30 marca 2017 r powód C. B. zawarł z G. Ł. Porozumienie, na podstawie którego powód zobowiązał się zapłacić na rzecz G. należność w wysokości 52638,35 zł w dwóch ratach : pierwszą w kwocie 26319,18 zł w terminie do dnia 31 maja 2017 r , drugą w kwocie 26319,17 zł w terminie do dnia 31 sierpnia 2017 r.

G. Ł. zrezygnowała z zapłaty odsetek pod warunkiem uiszczenia przez powoda w terminie powyższych należności.

Powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. W odpowiedzi pismem z dnia 30 września 2019 r pozwana odmówiła zapłaty, twierdząc, że jej matka nie zostawiła żadnego majątku a spadek po niej nabyła z dobrodziejstwem inwentarza, a nadto powód nie konsultował z nią zawarcia porozumienia z gminą i zapłaty kosztów pobytu M. K. w domu pomocy społecznej co do zasady jak i wysokości.

Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odwołując się do treści art. 96 ust 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r poz. 1876) Sąd Rejonowy wskazał, iż obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej. Zgodnie jednak z treścią art. 104 ust. 1 tej ustawy należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość należności, o których mowa w ust. 1, podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej.(art. 104 ust. 3). Dodatkowo należności te ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca te należności stała się ostateczna. (art. 104 ust. 5).

W ocenie Sądu Rejonowego dochodzenie zwrotu opłat wnoszonych zastępczo przez gminę następuje na podstawie decyzji administracyjnej o ustaleniu należności podlegających zwrotowi oraz terminach ich zwrotu na podstawie art. 104 ust. 1 i 3 ustawy o pomocy społecznej . Dopiero wydana decyzja stanowi tytuł egzekucyjny do przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Dlatego Sąd Rejonowy podzielił pogląd Sądu Najwyższego przedstawiony w uchwale z dnia 29 października 2009 r III CZP 77/09, że niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o zwrot wydatków poniesionych zastępczo przez gminę w przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.).

W ocenie Sądu Rejonowego żądanie powoda zmierza do realizacji prawa regresu publicznoprawnego przewidzianego w ustawie o pomocy społecznej, dochodzonego - z mocy wskazanych przepisów - w drodze postępowania administracyjnego.

Skoro zaś zgodnie z art. 104 ust. 3 ww. ustawy wysokość należności podlegającej zwrotowi oraz termin jej zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej, to na powódzie zgodnie z regułą wyrażoną w art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania wszystkich przesłanek żądania zapłaty od pozwanych należności dochodzonej niniejszym pozwem. Obowiązku tego powód jednak nie wykonał, co prowadziło do oddalenia jego powództwa.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie Powód przegrywając proces winien zwrócić stronie przeciwnej wszelkie poniesione przez nią koszty. Zasądzone koszty obejmują koszty zastępstwa każdego z pozwanych w kwotach po 3600 zł oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powód (k. 63-66), który zaskarżył wyrok w całości.

Wniósł o zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ewentualnie powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Sączu z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na wypadek oddalenia apelacji co do meritum (pkt. I wyroku) powód wniósł o zmianę pkt. III i IV przez zasądzenie solidarnie na rzecz pozwanych kwoty 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed sądem I instancji.

Wniósł o przeprowadzenie dowodu z odpowiedzi G. Ł. z dnia 9 marca 2021 r. na okoliczność, iż G. Ł. nie chce prowadzić postępowania administracyjnego

Powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 327¹ § 1 k.p.c. przez nie dokonanie ustaleń co do tego czy powód zapłacił na rzecz G. Ł. kwotę stanowiącą zwrot wydatków poniesionych przez tę gminę na świadczenia z pomocy społecznej oraz, że pozwani są spadkobiercami M. P..
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 96 ust. 1, art. 104 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej i art. 1034 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie może domagać się zwrotu części zapłaconego przez siebie długu spadkowego na drodze sądowej.

W piśmie procesowym z dnia 24 maja 2021 r. (k. 76) po oddaleniu przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2021 r. wniosku o zwolnienie od opłaty (k. 72) powód cofnął apelację częściowo ponad kwotę 100 zł wartości przedmiotu zaskarżenia.

Pozwani w odpowiedzi na pozew (k. 82-84) wnieśli o umorzenie postępowania apelacyjnego w części cofniętej przez powoda za przyznaniem na ich rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W pozostałym zakresie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnieśli o oddalenie wniosku dowodowego z pisma G. Ł. z dnia 9 marca 2021 r. zgłoszonego przez powoda w apelacji jako spóźnionego. Niezależnie od tego pismo to w ocenie pozwanych nie stanowi decyzji administracyjnej.

Zdaniem pozwanych powód zawierając porozumienie z G. Ł. działał na własne ryzyko, tak iż uznał roszczenie już przedawniane. Stąd takie działania lub zaniechania powoda nie mogą szkodzić pozwanym jako dłużnikom solidarnym (art. 371 k.c. i art. 375 § 1 k.c.

Dodatkowo pozwani w odpowiedzi na apelację przedstawili rozbudowane stanowisko na okoliczność bezzasadności wniosku powoda o zmianę pkt. III i IV wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Wyrok Sądu Rejonowego co do meritum jest bowiem prawidłowy a zarzuty podniesione w apelacji nie są trafne.

Na wstępie należy wskazać, iż zgodnie dyspozycją z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.2019 poz. 1469) do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - kodeks postępowania cywilnego w brzmieniu dotychczasowym.

Ww. ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. w zakresie dotyczącym środków odwoławczych weszła w życie z dniem 7 listopada 2019 r.

Dlatego do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych po dniu wejścia w życie tej ustawy (a tak jest w niniejszej sprawie – bo apelację nadano w dniu 6 kwietnia 2021 r. k. 69) stosuje się przepisy w brzmieniu aktualnie obowiązującym.

Zgodnie z art. 374 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 7 listopada 2019 r. Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

W apelacji skarżący nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy. Pozwani w odpowiedzi na apelację także nie domagali się przeprowadzenia rozprawy.

Dlatego rozpoznanie apelacji nastąpiło na posiedzeniu niejawnym.

Przedmiotowa sprawa w postępowaniu apelacyjnym rozpoznawana jest jako sprawa uproszczona. Żądanie zawarte w pozwie (k. 1) o zapłatę jest bowiem niewątpliwie roszczeniem o świadczenie, zaś wartość przedmiotu sporu (k. 1) wynosząca 13 160 zł pozwala przyjąć, iż sprawa mieści się w katalogu spraw określonych w art. 505¹ § 1 k.p.c..

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą apelację podziela pogląd wyrażony w uchwale SN z dnia 26 lutego 2021 r. III CZP 19/20 (publ. na stronie internetowej SN), iż niesioną po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw apelację od wyroku w sprawie, która według dotychczasowych przepisów nie podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, sąd odwoławczy rozpoznaje według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu uproszczonym, w brzmieniu nadanym tą ustawą, jeśli w świetle nowych przepisów do tego rodzaju sprawy mają zastosowanie przepisy o postępowaniu uproszczonym.

Sąd Okręgowy rozpoznający apelację jako sąd odwoławczy nie prowadził postępowania dowodowego, a skoro sprawa rozpoznana jest w postępowaniu uproszczonym, to do niniejszego uzasadnienia zastosowanie znajduje art. 505¹³ § 2 k.p.c. Stosownie zatem do art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W sprawie nie zaszły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, a których wystąpienie sąd odwoławczy ma obowiązek brać pod uwagę z urzędu stosownie do art. 378 § 1 k.p.c.

Brak też podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku na podstawie art. 368 § 4 k.p.c. z powołaniem na nierozpoznanie istoty sprawy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie „istoty sprawy” odnosi się do jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2013 roku, I ACa 306/2013, publ. LexPolonica nr 6960459; wyrok SN z dnia 24 maja 2012 roku, V CSK 260/2011, publ. LexPolonica nr 4934975; wyrok SN z dnia 24 marca 2004 roku, I CK 505/2003, publ. LexPolonica nr 2025461). O sytuacji takiej można mówić, jeżeli np. sąd nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, ponieważ pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie jednej okoliczności, w związku z czym przedwcześnie oddalił powództwo albo jeżeli zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów pozwanego (np. zarzutu przyczynienia, przedawnienia, zasiedzenia, itp.). Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi również w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną

podstawę faktyczną i w związku z tym w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, zagwarantowana# w art. 176 Konstytucji RP (tak: wyroki SN: z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, nie publ., z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ., z dnia 20 lipca 2006 r., V CSK 140/06, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, nie publ., z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, nie publ. i z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11, nie publ. oraz postanowienia z dnia 13 listopada 2014 r., V CZ 73/14, nie publ., z dnia 20 lutego 2015 r., V CZ 119/14, nie publ., z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 7/15, nie publ., z dnia 2 lipca 2015 r., V CZ 39/15, nie publ. i z dnia 26 czerwca 2015 r., I CZ 60/15, nie publ.).

W ocenie Sadu Okręgowego w realiach niniejszej sprawy jej istota została przez Sąd Rejonowy ustalona, zbadana i wyjaśniona, a argumentacja prawna nie wymaga uzupełnienia.

W obecnym modelu procedury cywilnej sąd odwoławczy nie ogranicza się jednak wyłącznie do kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji, ale bada ponownie całą sprawę, a kontrolując prawidłowość zaskarżonego orzeczenia, pełni również funkcję sądu merytorycznego, który może rozpoznać sprawę od początku, uzupełnić materiał dowodowy lub powtórzyć już przeprowadzone dowody, a także poczynić samodzielnie ustalenia na podstawie materiału zebranego w sprawie. Tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter merytoryczny (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, publ. OSNC 2008, Nr 6, poz. 55 i powołane tam orzecznictwo oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2013 roku, II CNP 72/12, publ. LEX nr 1360205).

Sąd Rejonowy postępowanie przeprowadził prawidłowo i dokonał co do zasady prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne bez konieczności ich ponownego przytaczania (tak: wyrok SN z 9 marca 2006 r., sygn. akt I CSK 147/05, publ. LEX nr 190753). W sytuacji zaś, gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. np. orzeczenia SN z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. publ. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37 publ. Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, publ. OSNC 1999, nr 4, poz. 83).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 327¹ k.p.c.

Uzasadnienie wyroku na piśmie Sąd Rejonowy sporządził (k. 51-54) na pisemny wniosek powoda (k. 45).

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku spełnia wymogi z art. 327¹ k.p.c. (poprzednio art. 328 k.p.c.)

O uchybieniu przepisowi art. 327¹ k.p.c. można mówić zaś jedynie wtedy, gdyby uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawierało danych pozwalających na kontrolę tego orzeczenia (tak: postanowienie SN z dnia 21 listopada 2001 r., I CKN 185/01, publ. LEX nr 52726, zob. też wyroki SN: z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, publ. LEX nr 109420, z dnia 5 października 2005 r., I UK 49/05, publ. M.Praw. 2006, nr 4, s. 214).

Sąd orzekający w sprawie zobowiązany jest zatem w pisemnym uzasadnieniu do wyjaśnienia motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Rejonowy tymczasem odniósł się do całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym ocenił zeznania stron i świadków co wskazuje w konsekwencji, iż możliwa jest kontrola rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy.

W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób jest przyjąć, że ustalenia faktyczne i motywacja prawna Sądu Rejonowego zawarte w pisemnym uzasadnieniu są wadliwe oraz że nie są pełne. Podobnie ocena dowodów przedstawiona w uzasadnieniu wyroku (k. 52/2) przez Sąd Rejonowy jest logiczna.

Odmienne twierdzenia powoda w tym zakresie stanowią niczym niepopartą polemikę z prawidłowym i słusznym rozumowaniem Sądu Rejonowego.

Nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek o przeprowadzenie dowodu z pisma G. Ł. z dnia 9 marca 2021 r. (k. 67).

Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później.

Przedmiotowe pismo z dnia 9 marca 2021 r. w istocie zawiera oświadczenia wiedzy G. Ł., która potwierdza fakt zawarcia w dniu 30 marca 2017 r. porozumienia z powodem odnośnie płatności przez powoda na rzecz G. Ł. pokrytej przez nią kwoty 52 638,35 zł za pobyt w (...) w M. M. K.. W piśmie tym G. potwierdza również brak wydania decyzji administracyjnej na należną kwotę.

Powyższe okoliczności w sprawie wydają się być bezsporne i są już elementem ustalonego w sprawie stanu faktycznego przez Sąd Rejonowy.

Powód składając pismo z dnia 9 marca 2021 r. nie wykazał, iż tego typu oświadczenia nie mógł złożyć przed zamknięciem rozprawy w Sadzie Rejonowym.

Dodać zaś trzeba, iż w niniejszej sprawie powód reprezentowany jest przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego.

Pełnomocnik powoda w dniu 22 września 2020 r. (k. 36/2) otrzymał odpowiedzi na pozew złożone osobno przez każdego z pozwanych (k. 21-25 i k. 27-29) i został wezwany przez Sąd Rejonowy do ustosunkowania się do odpowiedzi na pozew (k. 34) w terminie 14 dni.

Pełnomocnik powoda nie oświadczył się jednak w określonym terminie w przedmiocie złożonych odpowiedzi na pozew, w których oboje pozwani kwestionując zasadność powództwa podnosili brak decyzji administracyjnej wydanej przez G. Ł. określającej wysokość zobowiązania obciążającego spadkobierców M. K. za jej pobyt w (...).

Zarządzeniem z dnia 5 grudnia 2020 r. (k. 37) Sąd Rejonowy wyznaczył w sprawie rozprawę na dzień 2 lutego 2021 r. zawiadamiając o niej pełnomocnika powoda i powtórnie zobowiązując go do ustosunkowania się do odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni. Zawiadomienie doręczono prawidłowo pełnomocnikowi powoda w dniu 15 grudnia 2020 r. Pełnomocnik powoda jak wynika z protokołu rozprawy (k. 43) nie stawiał się na rozprawę a przed zamknięciem rozprawy nie odniósł się do odpowiedzi na pozew.

Określone w art. 381 k.p.c. powołanie w postępowaniu apelacyjnym nowych faktów i dowodów jest z jednej strony fakultatywnym elementem apelacji, a z drugiej – czynnością procesową strony zmierzającą do wykazania zasadności jej twierdzeń. Zarówno jako element formalny apelacji, jak i jako czynność procesowa zgłoszenie wniosków dowodowych i wskazanie nowych faktów obwarowane jest obowiązkiem uprawdopodobnienia, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe, albo że potrzeba ich powołania wynika później.

Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji – a tak jest w niniejszej sprawie co powyżej przedstawiono podkreślając bierność pełnomocnika procesowego powoda na wezwania sądu I instancji - musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni (tak: wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 980/00, publ. LEX nr 53922).

Rygiorem niewykonania tego obowiązku jest pominięcie wnioskowanych dowodów przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 381 k.p.c., podobnie jak w przypadku nieistnienia faktycznie przyczyn powołania nowego materiału procesowego dopiero w apelacji (tak: wyroki SN z 7 marca 2003 r., I CKN 94/01, publ. LEX nr 78899; z 11 października

2002 r., I CKN 1063/00, publ. LEX nr 515435; z 7 grudnia 2011 r., II CSK 141/11, publ. LEX nr 1110969; oraz postanowienie z 21 września 2007 r., V CSK 192/07, LEX nr 619680).

Dlatego Sąd Okręgowy na zasadzie art. 381 k.p.c. pominął wniosek dowodowy pełnomocnika powoda zawarty w apelacji.

Nic nie stało na przeszkodzie, aby oświadczenie G. Ł. jak w piśmie z dnia 9 marca 2021 r. przedłożone zostało przed Sądem Rejonowym (k. 67).

Mało tego z pisma tego nie wynika zupełnie, iż jest ono decyzją administracyjną. Jeśli bowiem powód wystąpił do G. Ł. o wydanie decyzji administracyjnej, to obowiązkiem gminy było wyrażenie formalnego stanowiska w formie przewidzianej przez Kodeks postępowania administracyjnego wraz z pouczeniem o możliwości jego zaskarżenia. Pismo z dnia 9 marca 2021 r. nie stanowi z formalnego punktu widzenia wyczerpania toku postępowania administracyjnego.

Nadto powód nie wykazał, iż o wydanie decyzji zwrócił się przed wydaniem wyroku sądu I instancji, zaś brak decyzji G. Ł. był jedynie wynikiem opieszałości z jej strony.

W apelacji skarżący nie zaprezentował też żadnych argumentów jurydycznych, logicznych, czy wynikających z doświadczenia życiowego, w wyniku których możliwe byłoby podważenie kluczowych dla sprawy ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji.

Nie wskazał przy tym powód jakiegokolwiek przyczyny dyskwalifikującej postępowanie dowodowe Sądu Rejonowego.

Samo zaś twierdzenie strony o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające (tak: . wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt I ACa 445/12, publ. LEX nr 1223454).

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest zasadny wtedy, gdy sąd ustalił stan faktyczny w oderwaniu od zgromadzonych dowodów (tzw. błąd braku), jak i wtedy, gdy podstawą ustaleń faktycznych uczyniono wprawdzie wszystkie ujawnione w toku rozprawy dowody, lecz dokonano ich nieprawidłowej oceny z punktu widzenia zasad logiki, wskazań wiedzy czy doświadczenia życiowego (tzw. błąd dowolności). Zarzut ten jest zatem z istoty rzeczy powiązany z zarzutem naruszenia przepisów postępowania. Istotnym jest podczas formułowania zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wskazanie konkretnych uchybień Sądu pierwszej instancji, albowiem rzeczą skarżącego nie jest przedstawienie własnej wersji wydarzeń, lecz wykazanie, iż to Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił fakty z punktu widzenia swobodnej oceny dowodów. Błąd w ustaleniach faktycznych jest skutkiem naruszenia przepisów postępowania, gdyż przeprowadzenie postępowania zgodnie ze wszystkimi zasadami i regułami procesu prowadzi do poprawnych (z punktu widzenia procesowego) ustaleń faktycznych.

Takich uchybień w postępowaniu Sądu pierwszej instancji powód w apelacji nie wykazał (art. 6 k.c.).

W konsekwencji należało przyjąć, że powód nie zdołał również zdyskwalifikować ustaleń faktycznych, na których oparte zostało zaskarżone orzeczenie.

Sąd Okręgowy - jak już na wstępie podniesiono – ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w pełni je podziela, aprobuje i przyjmuje za własne.

W istocie apelacja jest nieudaną polemiką z właściwie wyciągniętymi wnioskami z ustalonego stanu faktycznego i dokonanej oceny prawnej w ramach zastosowanej normy prawa materialnego.

W apelacji nie podniesiono żadnych innych zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Podkreślić zaś trzeba, że Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji jest związany zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego (tak: wyrok SN z dnia 18 czerwca 2010 roku V CSK 448/09, publ. LEX nr 677914).

Związanie to oznacza, że Sąd Okręgowy nie bada obecnie i nie rozważa wszystkich możliwych i hipotetycznych naruszeń prawa procesowego popełnionych przez Sąd Rejonowy.

Nie doszło też w ocenie Sądu Okręgowego do obrazu przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Najwyższego, iż Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego (tak: uchwała SN w składzie 7 sędziów - zasada prawna z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, publ. OSNC 2008 nr 6, poz. 55).

Apelację można oprzeć na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe jego zastosowanie.

Naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię polega na wadliwym określeniu treści norm prawnych wynikających z przepisów prawa materialnego, natomiast naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie może mieć postać błędnej subsumcji. Wadliwa subsumcja wyraża się w niezgodności między ustalonym stanem faktycznym a hipotezą zastosowanej normy prawnej, na błędnym przyjęciu czy zaprzeczeniu związku zachodzącego między faktem ustalonym w procesie a normą prawną (tak: wyrok SN z dnia 8 października 2002 r., IV CKN 1304/00, publ. LEX nr 78365; wyrok SN z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 160/01, publ. LEX nr 78813).

W doktrynie na ogół przyjmuje się, że naruszenie prawa przez jego niewłaściwe zastosowanie może być również efektem oparcia się na normie prawnej nieistniejącej lub przyjęcia, że nie istnieje norma obowiązująca (tzw. pogwałcenie prawa w ścisłym znaczeniu).

Oceniając zasadność podstawy apelacyjnej naruszenia prawa materialnego, należy opierać się jedynie na stanie faktycznym, który stał się podstawą zaskarżonego wyroku (tak: wyrok SN z dnia 11 grudnia 2002 r., I CKN 1315/00,, publ. LEX nr 75349).

Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1876) - pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej (art. 59 ust. 1 ustawy).

Stosownie do art. 61 ust. 1 ww. ustawy - obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniowiec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zasada kolejności przyjęta w powołanym przepisie art. 61 ust. 1 pkt 1 - 3 ww. ustawy oznacza, że w sytuacji, gdy osoba umieszczona w domu pomocy społecznej nie jest w stanie ponieść kosztów pobytu w placówce, obowiązek wnoszenia kosztów spoczywa na małżonku, w następnej kolejności na zstępnych przed wstępnymi, wstępnych oraz gminie, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wnoszenie opłat nie obciąża równocześnie wszystkich zobowiązanych wymienionych w tym przepisie, ale obowiązek ten przechodzi na nich w kolejności w nim ustalonej.

Przepis art. 61 ust. 3 ww. ustawy wskazuje, iż w przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 2a (mieszkańca, małżonka, zstępnych, wstępnych lub innych osób) z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

W uchwale składu siedmiu sędziów NSA z 11 czerwca 2011 r. sygn. akt I OPS 7/17 Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił, że wydanie decyzji o zwrocie wydatków poniesionych zastępczo przez gminę wymaga uprzedniego wydania decyzji w sprawie ustalenia opłaty lub zawarcia umowy, w której zostanie ustalona wysokość opłaty. Zdaniem

NSA wynikający z mocy ustawy o pomocy społecznej obowiązek ponoszenia opłaty za osobę przebywającą w domu pomocy społecznej, ciążyący z mocy prawa na określonych podmiotach, wymaga swego skonkretyzowania i zindywidualizowania zarówno, co do wysokości, jak i osoby nim obciążonej. Dopiero w przypadku niewywiązywania się z tego zobowiązania, opłaty te zastępczo ponosi gmina, której przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W myśl art. 96 ust. 1 pkt. 2 ww. ustawy obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa między innymi na spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej.

W orzecznictwie prezentowany jest pogląd, że żądanie zwrotu należności na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 2 odnosi się do sytuacji, w której koszty udzielonej pomocy mającej charakter usług odpłatnych zostały określone za życia świadczeniobiorcy w ostatecznej decyzji administracyjnej i nie zostały zapłacone do wysokości obciążającej tego świadczeniobiorcę lub członków jego rodziny do czasu jego śmierci (tak: wyrok WSA w Gdańsku z dnia 28 czerwca 2012 r. publ. LEX 1245574, wyrok WSA w Warszawie z dnia 7 września 2011 r. VIII SA/Wa 228/11, publ. LEX 966704, wyrok WSA w Szczecinie z dnia 24 listopada 2010 r. II SA/Sz 440/10, publ. LEX 754779). Przepis ten dotyczy zatem kosztów zaległych przypadających na świadczeniobiorcę lub wskazanych w decyzji członków jego rodziny, w sytuacji gdy te zobowiązania nie zostały zrealizowane (tak wyrok WSA w Gdańsku z 28 czerwca 2012 r., III SA/Gd 213/12, publ. LEX nr 1245574), a zastępczo poniosła jej właściwa gmina.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Wysokość tych należności, podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej (art. 104 ust. 3 ww. ustawy).

Decyzja wydana na podstawie art. 104 ust. 3 u.p.s. nakładająca na stronę obowiązek zwrotu gminie zastępczo uiszczonej odpłatności, powinna określać zarówno wysokość należności podlegającej zwrotowi oraz termin jej zwrotu (tak: w wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 kwietnia 2021 r. II SA/Go 757/20, publ. LEX 3169413).

Jest to istotne z punktu widzenia osoby zobowiązanej do zwrotu, gdyż zgodnie z art. 104 ust.4 ww. ustawy w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, iż powód nie wykazał faktu wydania decyzji przez G. Ł. adresowanej wprost do pozwanych, z której wynikałby obowiązek zwrotu świadczeń zastępczo poniesionych przez gminę.

Nie można zatem póki co wiążąco stwierdzić, że pozwani są w ogóle zobowiązani do zwrotu tych świadczeń i w jakiej wysokości oraz że odpowiadają jako dłużnicy solidarni.

Porozumienie zawarte przez powoda z G. Ł. z dnia 30 marca 2017 r. (z uwagi na brak decyzji administracyjnej) nie może zatem odnieść wiążącego skutku względem pozwanych.

Zakładając bowiem hipotetycznie (gdyby wydano rzeczywiście decyzję w trybie art. 104 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej), że pozwani jako spadkobiercy M. K. ponosiliby wraz z powodem względem G. Ł. odpowiedzialność na podstawie art. 96 ust. 1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej jako dłużnicy solidarni, to i tak w stosunku wewnętrznym między dłużnikami działania lub zaniechania jednego z dłużników solidarnych nie mogą szkodzić współdłużnikom (art. 371 k.c.).

Przewidziana w art. 371 k.c. zasada nieszkodzenia współdłużnikom przez dłużnika solidarnego dotyczy zarówno stosunków między wierzycielem a dłużnikami, jak i stosunków wewnętrznych między samymi dłużnikami. Zakres jej zastosowania obejmuje wszystkie zdarzenia prawne, w tym czynności prawne dłużnika solidarnego, złożone przez niego oświadczenia wiedzy i czynności faktyczne (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2015 r. V CSK 83/15, publ. LEX 1929879).

Chodzi tu bowiem o niepogarszanie sytuacji współdłużników zarówno wobec wierzyciela, jak i wobec pozostałych dłużników (w stosunkach regresowych między nimi).

Konsekwencją zachowania się jednego z dłużników solidarnych szkodzącego współdłużnikom jest to, że wywołuje ono skutek wyłącznie wobec tego dłużnika, który tak się zachował, natomiast nie ma wpływu na położenie prawne pozostałych dłużników (tak: J.Gudowski w komentarzu do Kodeksu Cywilnego, publ. w LEX).

Zatem porozumienie z dnia 30 marca 2017 r., czyli ugoda zawarta przez wierzyciela z powodem – jako jednym z dłużników solidarnych (art. 917–918 k.c.), zawierająca elementy uznania długu, w świetle art. 371 k.c. i 372 k.c. wywołuje skutki jedynie wobec tego dłużnika, który je zawarł.

Z tych względów wobec niewykazania podstaw i zasadności regresu apelacja powoda odnosząca się do pkt. I zaskarżonego wyroku podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Nieskutecznie powód wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. III i IV w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Skoro powództwo zostało oddalone w całości to powoda obciąża obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanych zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Pozwani udzielili odrębnych pełnomocnictw procesowych profesjonalnemu pełnomocnikowi procesowemu (k. 24 i k. 31).

Bez znaczenia, jest zaś to, że pozwanych w sprawie faktycznie reprezentuje ten sam pełnomocnik procesowy będący adwokatem.

Zasady ponoszenia kosztów procesu w sprawach, w których po stronie wygrywającej proces zachodzi współuczestnictwo procesowe (art. 72 i nast. k.p.c.) nie są obecnie uregulowane i istnieją w tej kwestii w judykaturze dwa przeciwne poglądy, zwłaszcza odnośnie współuczestnictwa materialnego. Za stanowiskiem, że koszty te należą się w wysokości wynagrodzenia jednego pełnomocnika reprezentującego wspólnie współuczestników materialnych wypowiedział się m.in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 stycznia 2007 r. (III CZP 130/06, publ. OSNC 2008/1/1).

Sąd Okręgowy składzie rozpoznającym niniejszą apelację nie przychyliła się do zaprezentowanych w tej uchwale poglądów, uznając za bardziej przekonujące stanowisko i argumenty zaprezentowane m.in. przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 października 2012 r. (I CZ 105/12, publ. LEX nr 1232739), Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyrokach z dnia: 8 maja 2014 r. (I ACa 60/14, publ. LEX nr 1466863), 16 lipca 2014 r. (I ACa 218/14, publ. LEX nr 1498956) i 30 października 2014 r. (I ACa 427/14, LEX nr 1552042), Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 8 stycznia 2013 r. (I ACa 565/12, publ. LEX nr 1312136), Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 22 czerwca 2016 r. (I ACz 1042/16, publ. LEX 2076775)

Sąd Najwyższy we ww. postanowieniu z dnia 10 października 2012 r. wyjaśnił, że w przypadku współuczestnictwa po stronie wygrywającej zastosowanie mają ogólne zasady o kosztach procesu i każda ze stron wygrywających proces ma prawo żądać zwrotu kosztów niezbędnych do celowej obrony. Stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Tym samym każdemu ze współuczestników procesu wygrywającemu sprawę należy się od strony przegrywającej zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego

obejmujących wynagrodzenie adwokata (radcy prawnego). Nie stoi z tym w sprzeczności treść art. 109 § 2 zd. 2 k.p.c. nakazujący przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika brać pod uwagę: niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjętych przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkładu pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Przepis ten bowiem odnosi się do poszczególnych współuczestników procesu, a nie łącznie do całej strony procesu. W sytuacji, gdy kilku współuczestników reprezentował ten sam pełnomocnik sąd rozstrzyga o kosztach należnych danej osobie występującej po określonej stronie procesu, a nie o kosztach należnych pełnomocnikowi.

Każdy z pozwanych w niniejszej sprawie zlecając prowadzenie sprawy pełnomocnikowi musiał z nim zawrzeć umowę i ponieść określone koszty.

Żadnych wątpliwości nie byłoby zresztą w sytuacji, gdyby każdego z pozwanych reprezentował inny pełnomocnik.

Przepisy procedury cywilnej nie przewidują ograniczeń dla współuczestnika sporu w swobodzie wyboru pełnomocnika, zaś wydatki z tego tytułu należy zaliczyć do niezbędnych kosztów procesu.

Skoro nie może budzić wątpliwości prawo każdego ze współuczestników do otrzymania odrębnie od strony przegrywającej zwrotu kwoty wydatkowanej na wynagrodzenie innego zaangażowanego pełnomocnika (w razie zastępstwa kilku współuczestników sporu przez różnych pełnomocników), to nie ma podstaw też do odmiennego potraktowania wygrywającego współuczestnika z tej wyłącznie przyczyny, że zlecił zastępstwo procesowe temu samemu pełnomocnikowi, który reprezentuje także innego współuczestnika.

Stanowisko, sprowadzające się do umniejszenia obowiązku zwrotu wydatków, prawidłowo poniesionych przez współuczestników, jedynie do jednego wynagrodzenia, prowadzi do nieuzasadnionego zwolnienia strony przegrywającej od obowiązku zwrotu stronie wygrywającej rzeczywiście poniesionych przez nią niezbędnych kosztów obrony jej praw (naruszenie zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c.), a w konsekwencji oznacza przerzucenie na stronę wygrywającą proces obowiązków ich poniesienia.

Dlatego w ocenie Sądu Okręgowego w przypadku występowania po stronie wygrywającej proces współuczestnictwa materialnego (jak w niniejszej sprawie) jak i formalnego, obowiązek strony przegrywającej zwrotu pozwany poniesionych przez nich kosztów obejmuje zwrot kosztów odrębnego ustanowienia przez każdą osobę znajdującą się po stronie wygrywającej proces profesjonalnego pełnomocnika, nawet wtedy, gdy jest to ta sama osoba.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

Z uwagi na cofnięcie apelacji powyżej 100 zł wartości przedmiotu zaskarżenia (k. 76) należało postępowanie apelacyjne w tym zakresie umorzyć na podstawie art. 391 § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c. w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne.

Sąd jest związany cofnięciem apelacji i nie może kontrolować tej czynności procesowej. Z zasady dyspozycyjności wynika bowiem akceptacja autonomii woli skarżącego, który sam decyduje, czy wnieść apelację, czy też ją cofnąć.

Sąd w postępowaniu apelacyjnym jest związany na podstawie art. 378 § 1 k.p.c. zakresem zaskarżenia, zaś w takim stanie rzeczy wola strony skarżącej ma w sprawie znaczenie rozstrzygające (vide - uchwała Sądu Najwyższego z 29 maja 2000 r. o sygn. akt III CZP 6/00, Prok. I Pr. 2000, Nr 10, poz. 37, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2019 r. I CZ 34/19, publ. LEX2688914).

Zaznaczyć też trzeba, iż cofnięcie apelacji nie wymaga zgody strony przeciwnej ani też zrzeczenia się roszczenia.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 3 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 13160 zł (k. 63).

Mimo częściowego cofnięcia apelacji powód przegrywa postępowanie apelacyjne, gdyż w tym przypadku sąd orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu (art. 391 § 2 k.p.c. w zw. art. 203 § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Sąd powoda obciąża obowiązek zwrotu pozwanym kosztów postępowania apelacyjnego.

Na koszty postępowania apelacyjnego złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika pozwanych ustalone na podstawie § 2 pkt. 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800) w kwotach po 1800 zł (50 % z 3600 zł)

SSO Paweł Poręba

Sygn. akt III Ca 330/21

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie
2. odpis wyroku z uzasadnieniem przesłać do wiadomości pełnomocnikowi powoda
3. kal. 7 dni

Nowy Sącz dnia 09 lipca 2021 r.

SSO Paweł Poręba